

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 6 (166), czerwiec-lipiec 2010
ISSN 1730-5187

Plakieta Honorowa dla Konina

Najlepsi z najlepszych

Laureaci konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2010”

W NUMERZE

PROJEKT NORWESKI

IV Gliwice, Kraków, Nowy Sącz (w dwóch kategoriach), Gogolin, Krośno Odrzańskie, Płońsk, powiat inowrocławski, polkowicki, przasnyski, oraz gminy – Dywity, Lesznowola (w dwóch kategoriach), Sokoły to laureaci tegorocznej edycji konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2010”, którego wyniki ogłoszono w Senacie RP podczas konferencji 22 czerwca br.

XIII Podczas wyjazdów do Norwegii w październiku 2009 r. dla laureatów konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2009 – usługi społeczne” przedstawiciele Jarocina, Elbląga, Lesznowoli, Morawicy, powiatu pilskiego poznali ciekawe rozwiązania w dziedzinie oświaty, które można zastosować w naszym kraju.

ZE ZWIĄZKU

VI Podczas posiedzenia Zarządu ZMP w Sopocie w dniach 17 i 18 czerwca br. dyskutowano na temat likwidacji skutków powodzi 2010 roku oraz organizacji ochrony przeciwpowodziowej w przyszłości.

IX Zarząd Związku ogłosił akcję pomocy wśród miast, które nie odczuły następstw katastrofalnej powodzi, dla najbardziej dotkniętych skutkami żywiołu członków ZMP – Czechowic-Dziedzic, Jasła, Sandomierza i Tarnobrzega.

KRONIKA KRAJOWA

XI Konin, jako jedyne miasto w Polsce w 2010 roku, zostało wyróżnione Honorową Plakietą Rady Europy. Zaangażowanie miasta na rzecz jedności europejskiej zostało już wcześniej nagrodzone Dyplomem Europejskim w roku 2000 oraz Flagą Honorową w roku 2002.

MIASTA JUBILEUSZOWE

XIV Cieszyn to tętniące życiem, przygraniczne miasto liczące 35 tys. mieszkańców. Leży na ruchliwym szlaku migracyjnym i handlowym jest miejscem, gdzie spotykają się różne narodowości, kultury i wyznania. W tym roku hucznie świętuje wyjątkowy i zupełnie nietypowy jubileusz. Jest to 1200. rocznica legendarnego założenia miasta przez trzech braci: Bolka, Leszka i Cieszka, synów księcia Leszka III.

Na okładce: Prezentacje Teatrów Ulicznych na placu Wolności na starówce w Koninie. O mieście piszemy na str. XI. Fot. Archiwum UM

Podsumowanie pracy Grup Wymiany Doświadczeń

Użyteczne narzędzie

W dniach 17–18 maja 2010 r. w Zamku Książąt Śląskich oraz w Ratuszu w Brzegu odbyła się konferencja Związku Miast Polskich podsumowująca III edycję prac Grup Wymiany Doświadczeń, a także prezentująca wyniki badań Systemu Analiz Samorządowych za rok 2008.

Zarówno badania prowadzone w ramach SAS, jak i prace GWD to komponenty projektu pt. „Budowanie potencjału instytucjonalnego samorządów dla lepszego dostarczania usług publicznych”, realizowanego przez ZMP od roku 2007.

Tomasz Potkański, kierownik projektu, przedstawił ogólny jego cel oraz omówił niektóre komponenty, m.in. Grupy Wymiany Doświadczeń, System Analiz Samorządowych oraz Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania”, a także Bazę Dobrych Praktyk. Zaprezentował także wyniki monitoringu GWD.

W III edycji GWD w sześciu grupach (usługi techniczne: komunalna gospodarka mieszkaniowa, transport i usługi komunalne oraz usługi społeczne: kultura, pomoc społeczna i oświata) brały udział 34 miasta – 24 miasta wzięły udział w jednej grupie, a 9 miast w dwu grupach w tym samym czasie (różne zespoły). Cykl pracy ukończyło 30 miast, przygotowując projekt doskonalenia swoich usług. Średnia łączna ocena GWD przez uczestników to 4,54 (w skali 1–5).

O monitoringu rozwoju miasta jako efektywnym narzędziu realizacji celów

strategicznych gminy mówił podczas konferencji Marek Piorun, burmistrz Dzierżoniowa. Na przykładzie miasta, którym zarządza, przedstawił przykładowe narzędzia służące do monitoringu rozwoju, wśród których wymienił m.in. GWD oraz SAS.

– Ważną rzeczą jest, że miasta mogą uczestniczyć w takich GWD i dobrze, że jest już czwarta ich edycja, bowiem dzięki temu my samorządowcy możemy być bardziej efektywni w tym co robimy – mówił. – Następnym narzędziem, z którego korzystamy, jest System Analiz Samorządowych. To naprawdę dobre źródło pokazujące kluczowe wyniki oraz wskaźniki pomagające w prowadzeniu analiz porównawczych.

Wstępny raport o stanie miast zaprezentował podczas konferencji Andrzej Porawski, dyrektor Biura ZMP. Raport ten powstaje na podstawie danych z Systemu Analiz Samorządowych, danych z GUS (BDR), ekspertyz i opracowań przygotowywanych dla ZMP oraz opracowań Instytutu Rozwoju Miast. Dyrektor Porawski omówił obecny stan miast, ich problemy oraz poszczególne działy, które zostaną w raporcie zaprezentowane.

W spotkaniu uczestniczyło 76 osób z 24 miast.

Fot. S. Kluczyńska

Drugiego dnia obrady zostały podzielone na dwa równoległe bloki tematyczne: usługi społeczne oraz usługi techniczne, podczas których przedstawiciele wybranych miast prezentowali swoje projekty doskonalenia usług. O tym, który projekt będzie prezentowany, decydowali wspólnie przedstawiciele miast spotykający się w trakcie spotkań GWD, wybierając, ich zdaniem, najciekawsze rozwiązanie zarządcze, a także takie, które możliwe jest do zastosowania przez inne samorządy. Każda prezentacja poprzedzona była omówieniem wyników badań SAS dla poszczególnych sektorów przez ekspertów ZMP.

W bloku poświęconym **usługom społecznym** jako pierwsza omówiła wyniki badań w **sektorze kultury** prof. Grażyna Praweńska-Skrzypek. Podkreśliła, że tendencją utrzymującą się od lat jest stały wzrost wydatków z budżetów miast na kulturę. Następnie krótko prace GWD w zakresie kultury zaprezentowała Joanna Orlik. Swoją projekt „Park Witkacego – nowoczesny park miejski” prezentowało miasto Słupsk, które do prezentacji zaprosiło również przedstawiciele miasta Turek, bowiem pomysł rewitalizacji centrum Turku stał się inspiracją do projektu słupskiego. Dodatkowo, w zakresie kultury, projekt dotyczący koncertów organowych w kościele Niepokalanego Serca NMP zaprezentował burmistrz Szklarskiej Poręby, Arkadiusz Wichniak.

Wyniki badań SAS w zakresie **pomocy społecznej**, w zastępstwie prof. Piotra Błędowskiego, omówiła Anna Wiśniewska-Mucha, koordynator GWD w tej dziedzinie. Wśród wniosków wynikających z analizy prof. Błędowskiego należy wymienić jeden istotny, który pokazuje, że z roku na rok z punktu widzenia polityki społecznej na znaczeniu zyskuje całościowe spojrzenie na problemy pomocy społecznej w gminie i ich postrzeganie przez pryzmat innych obszarów zadań w sferze lokalnej polityki społecznej. Ubóstwo zwalcza się poprzez usuwanie jego przyczyn, a nie udzielając wyłącznie pomocy finansowej. Bardzo interesujący projekt pt. „Praca socjalna z rodzinami biologicznymi na rzecz powrotu dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych” przedstawił dyrektor MOPR z Bytomia.

Ostatnim prezentowanym sektorem w bloku usług społecznych była **oświata**. W swoim wystąpieniu Mariusz Tabor, wieloletni ekspert ZMP w zakresie oświaty i jednocześnie koordynator GWD oświatowej, skupił się na subwencji oświatowej w świetle wydatków na

portu lokalnego w ich mieście oraz w powiecie.

O wynikach badań SAS w zakresie gospodarki komunalnej mówił Krzysztof Choromański. Z badań tych wynika, że mimo znaczącej poprawy sytuacji w kraju wciąż są mia-

Podczas spotkania w Brzegu przedstawiciele miast otrzymali certyfikaty podsumowujące ich pracę w Grupach Wymiany Doświadczeń.
Fot. S. Kluczyńska

utrzymanie oświaty. Swoją projekt doskonalący pt. „Pracownik na miarę XXI wieku” zaprezentował Włocławek. Projekt dotyczy problemu uczniów szkół zawodowych.

W trakcie panelu poświęconego **usługom technicznym** pierwszym omawianym sektorem była **komunalna gospodarka mieszkaniowa**. Wyniki badań na podstawie SAS oraz przebieg prac GWD omówiła Ewa Bartosik. Podkreśliła ona, że na stan komunalnej gospodarki mieszkaniowej wpływ ma brak rozwiązań systemowych, brak stabilnego i kompleksowego prawa oraz brak środków finansowych.

Omawiając sektor **transportowy** Franciszek Zych kolejny już raz zaznaczył, że procesy modernizacji istniejącej i rozbudowy infrastruktury transportowej wymagają czasu i środków finansowych, a zwiększenie ich dynamiki wymaga dodatkowo zmian w przepisach prawnych dotyczących wyodrębnienia zagadnień budowy nowych dróg i przebudowy istniejącej sieci drogowej. Przedstawiciele Dzierżoniowa zaprezentowali rozwiązanie usprawniające funkcjonowanie trans-

sta w niewystarczającym stopniu wyposażone w sieć wodociagową i kanalizacyjną. Z kolei, jeśli chodzi o odpady, to ceny ich odbioru od gospodarstw domowych kształtują się od 9 zł/m³ do 214 zł/m³. Tak duże zróżnicowanie cen pokazuje, że system gospodarowania odpadami w skali kraju jest całkowicie niestabilny; uniemożliwia to prowadzenie długofalowej polityki, która jest niezbędna do podjęcia programu rozbudowy krajowej bazy infrastrukturalnej utylizacji odpadów. Obecnie znaczne środki finansowe na rozbudowę pozostałych obiektów, przewidziane w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko, pozostają zamrożone. W tej sytuacji niezbędne, zdaniem ekspertów, staje się wprowadzenie nowych rozwiązań systemowych, w tym w szczególności przekazanie gminom własności odpadów.

Prace w zakresie GWD z dziedziny gospodarki komunalnej podsumował koordynator tej grupy, Stanisław Łodwig. Miasto Nowy Tomyśl zaprezentowało natomiast swój projekt pt. „Psie patrole”.

SYLWIA KLUCZYŃSKA

Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2010”

Najlepsi z najlepszych

Gliwice, Kraków, Nowy Sącz (w dwóch kategoriach), Gogolin, Krosno Odrzańskie, Płońsk, powiat inowrocławski, polkowicki, przasnyski, oraz gminy – Dywity, Lesznowola (w dwóch kategoriach), Sokoły to laureaci tegorocznej edycji konkursu, którego wyniki ogłoszono w Senacie RP podczas konferencji 22 czerwca br.

W spotkaniu wzięło udział ponad 150 reprezentantów miast, gmin i powiatów z całej Polski. Podczas konferencji wyróżniono też medalem od Senatu RP najbardziej aktywne we wszystkich dotychczasowych czterech edycjach konkursu samorządy w poszczególnych kategoriach wielkościowych – Elbląg, Płońsk, powiat poznański i Lesznowolę, nadając im tytuł „Lider wśród liderów”.

pory już kilkadziesiąt przykładów innowacyjnych i skutecznych działań samorządów.

Do wszystkich edycji konkursu samorządy zgłosiły ponad 300 projektów. Do tegorocznej nadesłano 61 przykładów praktyk dotyczących gospodarki komunalnej (gospodarki wodno-kanalizacyjnej, gospodarki odpadami, energetyki i ciepłownictwa, zieleni), komunalnej gospodarki mieszkaniowej, trans-

Przedstawiciel Krakowa, laureata konkursu, odbiera z rąk organizatorów dyplom, statuetkę i symboliczny bilet lotniczy do Norwegii dla dwóch osób.

Fot. J. Proniewicz

portu i ochrony zdrowia. Ocenie poddano 25 wniosków zgłoszonych przez 17 dużych miast, 10 przez 9 małych i średnich miast, 14 zgłoszeń w kategorii powiaty (z 12 powiatów) i 12 w kategorii gminy wiejskie (z 10 gmin).

Nagrodą dla laureatów jest uczestnictwo w wyjeździe studyjnym do Norwegii. W tym roku do Skandynawii pojadą także przedstawiciele wyróżnionych samorządów, które zajęły II miejsca w finale – Płońska, Rejowca Fabrycznego, gminy Bieliny, powiatu będzińskiego i myślenickiego.

Ambasador Królestwa Norwegii **Enok Nygaard**, zwracał uwagę podczas konferencji podsumowującej konkurs, że Norweski Mechanizm Finansowy przyczynia się do spójności ekonomicznej w Europie, która ma zapewnić stabilność, spokój, poszanowanie praw człowieka i rozwój demokracji. Przypomniat, że dobrze funkcjonujący samorząd to istotna część demokratycznego społeczeństwa. Norweskie doświadczenie pomaga Polsce, ale również Norwegowie korzystają z tej współpracy. Przedstawicielka Norweskiego Związku Władz Lokalnych i Regionalnych **Elita Cakule** podkreślała, że dla strony norweskiej ważne jest dzielenie się doświadczeniami i innowacjami w dostarczaniu usług publicznych. – *Chociaż Norwegia jest na szczycie, jeśli chodzi o finansowanie usług publicznych, to jednak żądania społeczne wzrastają, a zasoby ludzkie i finansowe się kurczą* – mówiła przedstawicielka norweskiego Związku. – *Stąd będzie potrzebne wielosektorowe podejście i innowacje*. Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych powołał forum, do którego zaproszono samorządy, organizacje pozarządowe, ministerstwa, firmy prywatne, związki zawodowe i federacje gospodarcze. Ma ono za zadanie identyfikowanie dobrych praktyk i poszukiwanie innowacji za granicą. Projekt prowadzony w Polsce ułatwia Norwegom poznanie polskich doświadczeń.

Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2010” odbywał się pod patronatem honorowym wicemarszałka Senatu RP Marka Ziółkowskiego oraz ambasadora Królestwa Norwegii.

JOANNA PRONIEWICZ

Wicemarszałek Senatu RP Marek Ziółkowski podkreślał, że w tym konkursie wszyscy tak naprawdę są zwycięzcami.

Fot. J. Proniewicz

Dzięki organizowanemu cyklicznie konkursowi (w zeszłym roku tematem były usługi społeczne) wyłaniane są przykłady dobrych praktyk podejmowanych przez samorządy. Znajdują się one w systematycznie uzupełnianej Bazie Dobrych Praktyk z dziedziny zarządzania w samorządzie, która jest dostępna na stronie www.dobrepraktyki.pl. Zebrano do tej

portu i ochrony zdrowia. Ocenie poddano 25 wniosków zgłoszonych przez 17 dużych miast, 10 przez 9 małych i średnich miast, 14 zgłoszeń w kategorii powiaty (z 12 powiatów) i 12 w kategorii gminy wiejskie (z 10 gmin).

Nagrodą dla laureatów jest uczestnictwo w wyjeździe studyjnym do Norwegii. W tym roku do Skandynawii pojadą także przedstawi-

Laureaci i finaliści konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2010”.

Fot. J. Proniewicz

Laureaci i finaliści „Samorządowy Lider Zarządzania 2010 – usługi techniczne i usługi zdrowotne”

MIASTA NA PRAWACH POWIATU

Gospodarka komunalna

Laureat – I miejsce – NOWY SĄCZ

Zastosowanie monitoringu i sterowania elektronicznego do optymalizacji pracy systemu wodociągowego miasta Nowego Sącza

II miejsce w finale – *ex aequo* – EŁK

Renowacja zabytkowej kamienicy przy ul. Małeckich 3 wraz z przyległym zabytkowym parkiem Solidarności w Ełku

II miejsce w finale – *ex aequo* – POZNAŃ

Program miejski „Kejter też Poznaniak”

III miejsce w finale – CHEŁM – ZWIĄZEK KOMUNALNY

Wspólne opracowanie planu gospodarki odpadami wraz z aktualizacjami dla gmin zrzeszonych w Związku Komunalnym Gmin Ziemi Chełmskiej oraz cykliczne opracowywanie sprawozdań z ich realizacji

Finalista – PRUSZKÓW

Wdrożenie systemu segregacji odpadów komunalnych na terenie miasta Pruszkowa

Komunalna gospodarka mieszkaniowa

Laureat – I miejsce – KRAKÓW

Działania związane z wdrożeniem i realizacją zamian lokali mieszkalnych

II miejsce w finale – SŁUPSK

Zamiana zajmowanego lokalu na lokal w nowo wybudowanym budynku

Ochrona zdrowia

Laureat – I miejsce – GLIWICE

Kompleksowa restrukturyzacja i prywatyzacja publicznej służby zdrowia

II miejsce w finale – KRAKÓW

Miejski Program Ochrony i Promocji Zdrowia „Zdrowy Kraków 2007–2009”

III miejsce w finale – LEGIONOWO

Miejski Program Promocji Zdrowia

Transport

Laureat – I miejsce – NOWY SĄCZ

Modernizacja układu komunikacyjnego zabytkowej Starówki miasta Nowego Sącza

GMINY WIEJSKIE

Gospodarka komunalna

Laureat – I miejsce – SOKOŁY

Rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenach wiejskich poprzez budowę roślinno-stawowych oczyszczalni ścieków na przykładzie gminy Sokoły

II miejsce w finale (dodatkowe wyróżnienie – wyjazd do Norwegii) – BIELINY

System wspomagania rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w gminie Bieliny

Finalista – POPIELÓW

Kompleksowe działania gminy Popielów na rzecz ograniczenia zużycia energii i emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez modernizację oświetlenia

ulicznego i zwiększenie energooszczędności w budynkach użyteczności publicznej

Komunalna gospodarka mieszkaniowa

II miejsce w finale – LESZNOWOLA

Budynki socjalne mogą być piękne i funkcjonalne. Powiększenie bazy mieszkaniowej gminy Lesznowola dla rodzin będących w trudnych warunkach

Ochrona zdrowia

Laureat – I miejsce – DYWITY

Plan rozszerzenia usług medycznych w ośrodkach zdrowia POZ w Dywitach i filii Tuławkach

II miejsce w finale – *ex aequo* – LEGNICKIE POLE

Poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności w gminie Legnickie Pole

II miejsce w finale – *ex aequo* – LESZNOWOLA

Przekształcenie gminnej służby zdrowia – kluczem do polepszenia jakości, dostępności i różnorodności usług zdrowotnych świadczonych dla mieszkańców gminy Lesznowola

Transport

Laureat – I miejsce – LESZNOWOLA

Zapewnienie mieszkańcom gminy Lesznowola publicznego lokalnego transportu zbiorowego, którego zadaniem jest skomunikowanie poszczególnych miejscowości gminy oraz połączenie z liniami ZTM, Metrem i Koleją Mazowiecką

MIASTA MAŁE I ŚREDNIE

Gospodarka komunalna

Laureat – I miejsce – PŁOŃSK

Modernizacja systemu ciepłowniczego miasta Płońsk

II miejsce w finale – KARPACZ

Odpłatne przejęcie przez gminę Karpacz obowiązków w zakresie odbierania odpadów komunalnych

III miejsce w finale – LĘBORK

Zmiana systemu zarządzania przedsiębiorstwem wodno-kanalizacyjnym poprzez wprowadzenie zmian organizacyjnych popartych wdrożeniem zintegrowanego informatycznego systemu zarządzania (ZISZ)

Komunalna gospodarka mieszkaniowa

Laureat – I miejsce – KROSNO ODRZAŃSKIE

Adaptacja budynku pokoszarowego na socjalny budynek mieszkalny z przystosowaniami dla osób niepełnosprawnych

Ochrona zdrowia

Laureat – I miejsce – GOGOLIN

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005–2010 zawierająca Gminny Program na rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz Gminny Program Ochrony Zdrowia

II miejsce w finale – *ex aequo* (dodatkowe wyróżnienie – wyjazd 1 osoby do Norwegii) – PŁOŃSK

Kompleksowy system profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym działania w zakresie profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy

II miejsce w finale – *ex aequo* (dodatkowe wyróżnienie – wyjazd 1 osoby do Norwegii) – REJOWIEC FABRYCZNY

Sportowe Centrum Promocji Zdrowia w Rejowcu Fabrycznym

III miejsce w finale – GRODZISK WIELKOPOLSKI

Realizacja programu profilaktyki zdrowotnej „Bądźmy zdrowi” skierowanego do dzieci i młodzieży szkół gminy Grodzisk Wlkp. w formie zajęć pozalekcyjnych

POWIATY

Gospodarka komunalna

Laureat – I miejsce – POWIAT POLKOWICKI

Konkurs „Na najlepszą inicjatywę społeczną służącą podniesieniu estetyki wsi powiatu polkowickiego”

II miejsce w finale – POWIAT GNIEŹNIEŃSKI

Promowanie zagadnień związanych z biopaliwami – innowacyjnym potencjałem rozwoju dla powiatu gnieźnieńskiego

Ochrona zdrowia

Laureat – I miejsce – POWIAT INOWROCŁAWSKI

Program szczepień 12-latek z terenu powiatu inowrocławskiego przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) jako pierwotna profilaktyka raka szyjki macicy i zdrowia prokreacyjnego

II miejsce w finale – *ex aequo* (dodatkowe wyróżnienie – wyjazd 1 osoby do Norwegii) – POWIAT BĘDZIŃSKI

Analiza stanu zdrowia i problemów zdrowotnych mieszkańców powiatu będzińskiego

II miejsce w finale – *ex aequo* (dodatkowe wyróżnienie – wyjazd 1 osoby do Norwegii) – POWIAT MYŚLENICKI

Wdrożenie idei szkół promujących zdrowie na terenie powiatu myślenickiego poprzez realizację wybranych programów profilaktyki chorób cywilizacyjnych i promocji zdrowia oraz zorganizowanie Szkoły Młodych Ratowników

Finalista – POWIAT OLECKI

Profilaktyka raka szyjki macicy wśród mieszkank powiatu oleckiego

Finalista – POWIAT PRZASNYSKI

Rozwój kompleksowych usług zdrowotnych jako efekt właściwej polityki zdrowotnej powiatu przasnyskiego oraz sprawnego zarządzania Samodzielnym Publicznym Zespołem ZOZ w Przasnyszu

Transport

Laureat – I miejsce – POWIAT PRZASNYSKI

Zarządzanie infrastrukturą drogową powiatu przasnyskiego w oparciu o zewnętrzne środki finansowe

Związek Miast Polskich we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich, Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych od połowy 2007 roku realizuje 4-letni program doradczo-szkoleniowy „Budowanie potencjału instytucjonalnego jednostek samorządu do lepszego dostarczenia usług publicznych”, który jest współfinansowany przez rząd Norwegii ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Projekt obejmuje rozbudowę Systemu Analiz Samorządowych, uruchomienie Grup Wymiany Doświadczeń, organizowanie konkursów, prowadzenie szkoleń oraz wyjazdy studyjne i staże w samorządach norweskich.

Zarząd ZMP w Sopocie

O ochronie przeciwpowodziowej

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP w Sopocie w dniach 17 i 18 czerwca br. dyskutowano na temat likwidacji skutków powodzi 2010 roku oraz organizacji ochrony przeciwpowodziowej w przyszłości.

Głównym tematem pierwszej części posiedzenia Zarządu ZMP poświęconej tematowi *Miasta w polskiej polityce regionalnej*, z udziałem przedstawicieli miast województwa pomorskiego, była minister rozwoju regionalnego, **Elżbieta Bieńkowska**. Prezes Związku, **Ryszard Grobelny** mówiąc o znaczeniu miast w polityce regionalnej, podkreślał, że znaczna część problemów (np. społecznych) naszego kraju koncentruje się w miastach i one stanowią główne czynniki hamujące rozwój. Minister rozwoju regionalnego poinformowała samorządowców, że temat „miejski” w Komisji Europejskiej powoli ożywa i w przyszłym budżecie UE być może będzie uwzględniony. E. Bieńkowska przedstawiła też elementy Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020, wypracowanej wspólnie z regionami, która wprowadza priorytety dla 18 miast wojewódzkich (60% środków), dla miast subregionalnych i powiatowych, zakłada silny rozwój sieci miast w Polsce wschodniej, wzmocnienie funkcji metropolitalnych oraz nowe instrumenty polityki regionalnej (grant globalny dla miast). Zdaniem minister, przygotowywany właśnie raport OECD powinien stać się podstawą do opracowania polityki miejskiej w Polsce. – *Warszawa nigdy nie będzie Londynem czy Paryżem, ale trzeba wzmocnić miasta* – uważa E. Bieńkowska. Przedstawiciele miast zwracali uwagę na zmniejszanie się dochodów JST, związany z tym wzrost zadłużenia miast (złe zaprogramowane wskaźniki), konieczność wprowadzenia zmian systemowych i innych instrumentów finansowania rozwoju, aby nie sięgać do kieszeni mieszkańców jako odbiorców usług, co może

zwiększać napięcia społeczne. Postulowano wzmocnienie finansowania budowy dróg lokalnych oraz większą dostępność komunikacyjną subregionów do stolic regionalnych.

Członkowie Zarządu zaopiniowali projekty ustaw dotyczących powodzi. Projekt rządowy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z maja 2010 r.

W posiedzeniu Zarządu uczestniczyła minister rozwoju regionalnego Elżbieta Bieńkowska. Fot. J. Proniewicz

skupia się tylko na sprawach doraźnych, a nie uwzględniania przyszłości, dlatego Zarząd w podjętym stanowisku zaproponował szersze podejście do tego zagadnienia (m.in. zerową stawkę VAT na inwestycje dla gmin poszkodowanych). Odrzucono poselski projekt PIS o zapobieganiu skutkom powodzi.

Związek postanowił przeprowadzić monitoring usuwania skutków powodzi w infrastrukturze miast 2010. Ogłoszono również akcję pomocy wśród miast, które nie odczuły następstw katastrofalnej powodzi, dla najbardziej dotkniętych skutkami żywiołu członków ZMP – Czechowic-Dziedzic, Jasła, Sando-

mierza i Tarnobrzega. Postanowiono również powołać Grupę Wymiany Doświadczeń, która przyjrzy się kwestiom bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, przepisom prawnym i zajmie się lobbymingiem na rzecz najkorzystniejszych dla gmin i ich mieszkańców rozwiązań legislacyjnych dotyczących tych zagadnień.

W projekcie o zmianie ustawy o lecznictwie uzdrowskim, uzdrowskich i obszarach ochrony uzdrowskiej oraz o gminach uzdrowskich na wniosek Gołdapi zaproponowano wprowadzenie zmian dotyczących możliwości lokalizowania w strefie B obiektów handlowych o powierzchni większej niż 400 mkw, a także zmniejszenia w strefie C powierzchni biologicznie czynnych terenów z 45 do 20% (włączenia do tego rodzaju terenów, np. plaż) i zakazu budowy elektrowni wiatrowych w tej strefie.

W trakcie posiedzenia Zarządu niezbędne zmiany w obowiązującej od 1992 roku ustawie o lasach, które poprawią realizację zadań publicznych przez samorządy, przedstawił zastępca dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku, **Jerzy Fijas**. Współcześnie lasy obok funkcji gospodarczych i przyrodniczych, coraz częściej pełnią funkcję społeczną, która wymaga nowoczesnych uregulowań systemowych. Proponowane zmiany dotyczą m.in. przeznaczenia gruntów leśnych, przeniesienia procesu wyłączeń do powiatu, możliwości przekazywania majątku i komunalizacji (jeden właściciel lasów w obrębie miast) czy korelacji zarządzania lasu z dokumentami strategicznymi gminy.

pozytywną opinię uzyskał projekt o zmianie ustawy Prawo energetyczne, Prawo ochrony środowiska, rozporządzenia MZ w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków oraz dokument „Kierunki rozwoju funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2009–2013”. Negatywnie z kolei ustosunkowano się do projektu założeń do zmian w ustawie Prawo o ruchu drogowym, gdyż rodzi skutki finansowe. Odrzucono też „kompromisowy” projekt założeń ustawy „śmieciowej”, który nie tworzy jednolitego systemu dla całego kraju i jest nawet gorszym rozwiązaniem niż to, które obowiązuje obecnie. Podjęto także stanowisko w sprawie planowanych zmian w organizacji administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego.

Członkowie Zarządu ZMP zwiedzili halę sportowo-widowiskową budowaną na granicy Sopotu i Gdańska. Fot. J. Proniewicz

JOANNA PRONIEWICZ

Stanowisko

w sprawie planowanych zmian w organizacji administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego

1. Związek Miast Polskich stanowczo popiera wszystkie zmiany, które powodują wprowadzenie w życie konstytucyjnej zasady pomocniczości państwa. Uważamy, że przekazanie każdego zadania publicznego, które może i powinno być realizowane bliżej obywatela, sprzyja efektywności jego wykonywania, a także wzmacnia inne organy i instytucje, które mogą skoncentrować się na swoich zadaniach podstawowych.

2. Ostatnie zmiany w prawie budowlanym spowodowały, że poprzednie znaczenie pozwolenia na budowę, które było przede wszystkim techniczną weryfikacją projektu, już nie obowiązuje. Obecnie następuje jedynie weryfikacja zgodności projektowanego zamierzenia inwestycyjnego z ustaleniami z zakresu zagospodarowania przestrzennego, **dokonanymi przez gminy**. Przeniesienie tej weryfikacji na szczebel gminny jest więc logiczne i zapewni efektywną realizację tego zadania, które w praktyce polega na zgłoszeniu

sprzeciwu wobec projektu, jeśli nie jest on zgodny z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego albo decyzją „lokalizacyjną”. Dzisiejsze umiejscowienie tego zadania u starosty jest więc nieuzasadnione i stanowi pozostałość wcześniejszego systemu, w którym sprawdzano projekt pod względem architektoniczno-budowlanym.

W tej sytuacji wyrażamy w tym zakresie **sprzeciw** wobec stanowiska Związku Powiatów Polskich z 21 maja br. Zwracamy uwagę na niekonsekwencje zawarte w tym stanowisku, w którym, z jednej strony, jest przywołana zasada pomocniczości i wspomniany fakt, że decyzje związane z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym są w gestii gminy, z drugiej zaś, stawia się tezę, że sprawdzenie projektu pod względem zgodności z decyzjami gminy ma prowadzić starosta. Naszym zdaniem to organ wykonawczy gminy szybciej, lepiej i efektywniej sprawdzi, czy projekt jest zgodny z decyzjami, w tym aktami prawa miejscowego, opracowanymi i wydanyymi przez gminę.

3. Wyrażamy natomiast przekonanie, że właściwe jest pozostawienie organom powiatu nadzoru budowlanego – podobnie jak innych inspekcji. Wskazujemy przy tym, że zdjęcie z nadzoru budowlanego obowiązku weryfikacji lokalizacji zamierzenia inwestycyjnego **wzmocni tę służbę powiatową**. Będzie ona mogła skoncentrować się na realnym prowadzeniu nadzoru budowlanego, a inspektorzy tego nadzoru będą mogli przenieść znaczną część swojej aktywności na rzeczywiste kontrole budów i obiektów, zamiast weryfikować dokumentację. Będzie to zgodne z wieloma postulatami, a także z wnioskami NIK, dotyczącymi niedostatecznego funkcjonowania nadzoru budowlanego, formułowanymi po kolejnych katastrofach budowlanych.

Sopot, 17 czerwca 2010 r.

Za Zarząd
Ryszard Grobelny
Prezes Związku

Z Komisji Wspólnej...

Planowanie przestrzenne uzgodnione

Z powodu powodzi nie odbyło się uroczyste posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, zaplanowane jak co roku na Dzień Samorządu Terytorialnego, który przypada 27 maja.

Pilne projekty strona samorządowa uzgodniła w trybie obiegowym, pozostałe – zostały przeniesione na spotkanie czerwcowe.

Spotkanie 30 czerwca rozpoczęło się uroczystym pożegnaniem odchodzącej na emeryturę wiceminister finansów, Elżbiety Suchockiej-Roguskiej, która wiele lat pełniła funkcję współprzewodniczącej Zespołu ds. Finansów Publicznych Komisji Wspólnej. Dyrektor ZMP, Andrzej Porawski wręczył pani minister medal honorowy Związku Miast Polskich, przyznany przez Zarząd ZMP za „osobisty wkład w kształtowanie konstruktywnych relacji między resortem finansów a jednostkami samorządu terytorialnego, w tym miastami”. Wzruszona minister Suchocka-Roguska zaznaczyła, że z samorządem jest związana już od 1990 roku: – *Dużo się od państwa nauczyłam. Życzę Państwu, abyście osiągnęli wszystko, co jest słuszne, o co walczyście. To nie będzie łatwe, to nie będzie prędko* – powiedziała.

Komisja zaopiniowała ponad 60 projektów aktów prawnych, w tym długo uzgadniany projekt nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Samorządowcy pozytywnie zaopiniowali projekt, jednak ze zdaniem odrębnym Unii Metropolii Polskich, która

uważa, że nowelizację należałoby podzielić na dwie części – mniejszą, którą można wprowadzić od razu, zawierającą pilne i niebudzące kontrowersji zmiany, oraz większą, wymagającą dalszych prac.

Strona samorządowa wniosła sporo bieżących spraw, m.in. kwestię niepokojących informacji napływających z miast dotyczących szczyptów dzieci w wieku szkolnym. Odkąd zniesiono możliwość szczepienia w szkołach, dramatycznie spadła liczba zaszczepionych dzieci. O ile wcześniej było to powyżej 90%, teraz jest ich mniej niż 50%. Dodatkowo media krytykują JST, że w ramach profilaktyki zdrowotnej finansują szczepienia nieobowiązkowe. Ministerstwo zdrowia powinno wydać opinię, które z elementów uznaje za najważniejsze w profilaktyce zdrowotnej, by wesprzeć JST.

Palącym problemem jest też ochrona przeciwpowodziowa. JST już dawno powinny otrzymać plany ochrony przeciwpowodziowej, lecz dotąd nie ma ich ani na szczeblu państwowym, ani tzw. regionów wodnych. Niektóre JST otrzymały zaledwie mapy pokazujące, który teren może być zalany. Plan ochrony przeciwpowodziowej zaś miał przewidywać sposób postępowania na tych obszarach w razie powodzi, bo gminy nie mają specjalistów z tej dziedziny. Informacja o stanie zaawansowania prac zostanie przedstawiona na Zespole ds. Infrastruktury.

Likwidacja gminnych funduszy ochrony środowiska i włączenie środków bezpośrednio do budżetów spowodowała, że RIO nie pozwalają na dopłaty np. przyłączy wodociągowych czy kanalizacyjnych. Samorządowcy oczekują pomocy od ministra finansów, by dał możliwość gminom dofinansowania proekologicznych zadań.

HH

Stanowisko

w sprawie likwidacji skutków powodzi 2010 roku oraz organizacji ochrony przeciwpowodziowej w przyszłości

1. Podstawowym warunkiem zagwarantowania siły państwa jest konsekwentna realizacja zasady pomocniczości, w ramach której instytucje centralne podejmują działania strategiczne w skali państwa, a instytucje zdecentralizowane realizują politykę regionalną oraz wykonują zadania lokalne. Obecny ustrój państwa jest skonstruowany na tej zasadzie. Siła państwa, zwłaszcza w sytuacjach nadzwyczajnych, będzie zapewniona, jeżeli wszystkie instytucje publiczne wywiążą się należycie z przydzielonych im zadań. Receptą na wzmocnienie państwa nie jest bynajmniej jego centralizacja. Odwrotnie: centrum jest tym silniejsze, im więcej zadań regionalnych i lokalnych przekazuje samorządom i – pozbawione zbędnego balastu – koncentruje się na odpowiedzialnym budowaniu strategii rozwoju państwa i jego pozycji międzynarodowej.

2. Powódź roku 1997 była lekcją, z której wyciągnięto prawidłowe wnioski, jednak ich realizacja po kilku latach została drastycznie ograniczona.

Rząd Jerzego Buzka – poprzez pełnomocnika do zwalczania skutków powodzi – wykonał, we współpracy z samorządami gmin, większą część zadań związanych z likwidacją zniszczeń, jakie powstały u mieszkańców, w gospodarce i infrastrukturze.

Podjęto ambitny Program „Odra”, jednak nie został on wdrożony w całym planowanym zakresie. Obecna powódź wykazała, że tam, gdzie znacząca część zadań została zrealizowana – na górnym odcinku Odry, zniszczenia były minimalne. Jednak poniżej Opola, gdzie planowane inwestycje nie zostały wykonane (poza niewielką częścią zadań we Wrocławiu), Odra okazała się wciąż niebezpieczna. Trzeba podkreślić, że zadania zrealizowane w górnym biegu Odry nie należały do najbardziej kosztownych (suchy zbiornik powodziowy, poldery zalewowe, kanał ulgi w Opolu), a mimo to przyniosły oczekiwany efekt.

Program „Wisła”, którego rzecznikiem był Związek Miast Nadwiślańskich, nie został podjęty, stąd też skutki powodzi w górnym i środkowym biegu Wisły są katastrofalne.

3. Wstępne reakcje na tegoroczną powódź są jeszcze wciąż emocjonalne, jednak pojawiają się już pierwsze **propozycje legislacyjne**, które wymagają skomentowania. Wypada też przypomnieć obowiązujące przepisy prawa, systematycznie lekceważone, głównie przez administrację specjalną, która nie wywiązuje się z podstawowych obowiązków, co nie jest ujawniane, bowiem nie podlega ona żadnej kontroli społecznej.

3a. Nowe **Prawo wodne**, uchwalone w 2001 roku (z uwzględnieniem lekcji powodzi z 1997), przydzieliło obowiązki dotyczące różnych urzędów i działań związanych z gospodarowaniem zasobami wodnymi różnym podmiotom. Powołało ono do życia (na bazie instytucji istniejących już wcześniej) nową administrację specjalną: krajowy i regionalne zarządy gospodarki wodnej.

Art. 79. Prawa wodnego stanowi wyraźnie, że **ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju, a także planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego. Plany te do dziś nie powstały** ani dla obszaru kraju, ani dla żadnego z regionów wodnych (dorzeczy).

Po to, aby plany regionalne miały rzetelne podstawy, ustawodawca przewidział, że dyrektorzy RZGW opracowują studia ochrony przeciwpowodziowej, określające granice zasięgu wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania oraz kierunki ochrony przeciwpowodziowej obszarów w tych granicach. Studia te mają charakter pomocniczy i podlegają opiniowaniu m.in. przez samorządy.

Jednak podstawą do uwzględniania w strategiach i planach regionalnych, a przede wszystkim w gminnych studiach i planach zagospodarowania przestrzennego są **ustalenia planów ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego** (art. 118). Należy zatem stwierdzić, że do dziś żadna gmina w Polsce nie otrzymała wymaganych prawem dokumentów, które umożliwiłyby jej planowanie ochrony przeciwpowodziowej.

Trzeba dodać, że art. 84 stanowi, iż obszary zagrożenia powodziowego, określone w studium ochrony przeciwpowodziowej (art. 79 ust. 2), uwzględnia się w wojewódzkich i gminnych dokumentach planistycznych, jednak nigdzie nie jest podany sposób uwzględnienia. Podstawową wytyczną do planowania przestrzennego miały być plany ochrony przeciwpowodziowej, których nie ma.

W studium dyrektor RZGW wskazuje:

1) obszary wymagające ochrony przed zalaniem z uwagi na ich zagospodarowanie, wartość gospodarczą lub kulturową;

2) obszary służące przepuszczeniu wód powodziowych, zwane dalej „obszarami bezpośredniego zagrożenia powodzią”;

3) obszary potencjalnego zagrożenia powodzią.

Część gmin otrzymała z RZGW mapy tych obszarów (Dolny Śląsk, Pomorze) albo powiadomienie o tym, że takie mapy są do wglądu (część Małopolski i Podkarpacia), jednak nastąpiło to niedawno (np. RZGW w Krakowie zawiadomił gminy w dorzeczu górnej Wisły o możliwości uzyskania wglądu do tych map pod koniec roku 2009!...). Są również studia, w których tych obszarów w ogóle nie wskazano (RZGW Poznań).

Formułowany przez niektóre osoby zarzut, że to gminy nie wywiązują się z obowiązku uwzględniania ochrony przeciwpowodziowej w studiach i planach zagospodarowania przestrzennego należy w tej sytuacji uznać za niepoprawny.

Trzeba podkreślić, że informacje o niewywiązywaniu się administracji specjalnej ze swoich obowiązków były powszechnie znane. Raporty NIK w tym zakresie są od lat publikowane w Internecie. Sytuację dobrze charakteryzuje także np. ocena stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego, opracowana wg stanu na grudzień 2007 przez wojewodę wielkopolskiego (dostępna w internecie), przedstawiona Radzie Ministrów.

3b. Proponowana ustawa o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z maja i czerwca 2010 r. **jest pilnie potrzebna, ale jej zakres jest niewystarczający**. Projekt odnosi się głównie do osób poszkodowanych, zniszczonych przez powódź mieszkań, przedsiębiorców, którzy ponieśli szkody oraz dróg krajowych. Tymczasem wiadomo, że zniszczenia nastąpiły głównie w infrastrukturze lokalnej i regionalnej. W tej sytuacji niewielkie zmiany dot. lokali socjalnych (art. 26), rezerwy subwencji ogólnej dla JST (art. 32–33) oraz PROW (art. 38) są **nieadekwatne w stosunku do potrzeb**.

Kwestią o zasadniczym znaczeniu powinno być wprowadzenie zerowej stawki VAT dla JST od wszystkich inwestycji związanych z odbudową lub modernizacją zniszczonej przez powódź infrastruktury lokalnej i regionalnej.

4. Podobnie jak w roku 1997 Związek – stosując analogiczne metody – przeprowadzi we współpracy z ZGW RP i ZPP **monitoring szacowania skutków powodzi w infrastrukturze lokalnej oraz ich usuwania**. Wyrażamy nadzieję, że nasza inicjatywa spotka się z podobnie konstruktywnym przyjęciem, jak w latach 1997–99. Sopot, 17 czerwca 2010 r.

Za Zarząd
Ryszard Grobelny
Prezes Związku

Stanowisko

w sprawie poselskiego projektu ustawy o zapobieganiu skutkom powodzi (3116)

Zarząd Związku Miast Polskich negatywnie opiniuje poselski projekt ustawy o zapobieganiu skutkom powodzi, zawarty w druku sejmowym nr 3116. Problematyka ujęta w projekcie jest już uregulowana:

a) w uchwalonej w 2001 r. nowej ustawie Prawo wodne (krajowy plan ochrony przeciwpowodziowej, wiążący dla RZGW, samorządów województw i gmin oraz regionalne plany ochrony przeciwpowodziowej, także wiążące dla JST),

b) w ustawie z 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu.

Dodatkowo ostatnio otrzymaliśmy do zaopiniowania dwa projekty ustaw (rządowy i marszałkowski), które regulują inne ważne sprawy, zarówno doty-

cząco usuwania skutków obecnej powodzi, jak i ochrony przeciwpowodziowej.

Szczegółowe stanowisko w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy Prawo wodne Zarząd sformułował w załączonym stanowisku. Podkreślamy, że problemem jest wyegzekwowanie od administracji specjalnej, zajmującej się gospodarką wodną, wykonania jej obowiązków, a nie tworzenie nowego prawa, równoległe do obowiązującego w tym samym zakresie (które projekt ignoruje).

Nie jest też prawdą, że projekt nie rodzi skutków finansowych dla gmin – **nakłada bowiem na nie nowe zadanie** (gminne plany zabezpieczenia przeciwpowodziowego), **na które nie przeznaczają się żadnych środków finansowych**.

Naszym zdaniem właściwe jest rozwiązanie dzisiejsze, kiedy to KZGW

opracowuje plan krajowy, a RZGW – plany dla regionów wodnych (dorzeźczy). Są to instytucje wyspecjalizowane, działające na obszarach zlewni rzek, a więc na terytoriach, na których można monitorować i prognozować zjawiska powodziowe. Opracowywanie odrębnych planów gminnych jest pomysłem całkowicie chybionym. Gmina, która nie ma w swoim zakresie zadań gospodarki wodnej, a – co za tym idzie – także specjalistów z tej dziedziny, powinna otrzymać plany ochrony przeciwpowodziowej z RZGW (jak to przewiduje obecne Prawo wodne).

Sopot, 17 czerwca 2010 r.

Za Zarząd
Ryszard Grobelny
Prezes Związku

Czechowice-Dziedzice, Jasło, Sandomierz, Tarnobrzeg

Zarząd Związku Miast Polskich ogłasza akcję pomocy miast, które nie odczuły następstw katastrofalnej powodzi miastom: **Czechowice-Dziedzice, Jasło, Sandomierz i Tarnobrzeg**, najbardziej dotkniętym skutkami żywiołu spośród naszych miast członkowskich.

Zarząd – wzorem doświadczenia z 1997 r. – kiedy to zebrane środki przekazaliśmy Limanowej i Opolu – **zaprasza miasta do solidarnej pomocy poszkodowanym**. Tym razem jednak ustawa o finansach publicznych przewiduje szczególnie tryb udzielania pomocy – uchwałą rady miasta (art. 216 ust. 2 pkt 5). Na apel burmistrzów jest obecnie organizowana pomoc doraźna dla powodziarzy. Jak wiemy sprzed 13 lat, długo po ustąpieniu wo-

dy, kiedy akcje doraźne ustaną, samorząd lokalny będzie musiał likwidować skutki klęski żywiołowej, na które – nawet przy bardzo znacznym wsparciu ze strony władz centralnych – nigdy nie otrzyma wystarczającej pomocy. Także nasza akcja nie zapewni miastom środków adekwatnych do potrzeb, jednak każda kwota będzie miała znaczenie, a jeszcze ważniejszy będzie wyraz solidarności, który w potrzebie jest równie istotny jak pomoc materialna.

Zarząd będzie na bieżąco informował członków o przebiegu akcji i wielkości przekazywanej pomocy, co pozwoli akcję w jakiejś części skoordynować. Prosimy zatem każde z miast członkowskich o przekazanie nam do

wiadomości kopii podjętej uchwały w sprawie pomocy.

Ponadto informujemy, że – tak jak w roku 1997 – Zarząd zorganizuje akcję gromadzenia własnych danych o szkodach powodziowych, jakie będą musiały być usunięte przez miasta. Akcja ta wyposażała wówczas Pełnomocnika Rządu ds. usuwania skutków powodzi, Jerzego Widzyka, w bardzo użyteczne dane, pomagając przy tym samym zainteresowanym. Wykorzystamy ówczesne doświadczenia obecnie.

Sopot, 18 czerwca 2010 r.

Za Zarząd Związku
Ryszard Grobelny
Prezes Związku

Jakie wsparcie na odbudowę

Miasta po powodzi

1 mld 30 mln 540 tys. zł przekazał w sumie do lipca minister spraw wewnętrznych i administracji na działania związane z powodzią. Najwięcej pieniędzy zostało przyznanych na odbudowę i remonty m.in. dróg, mostów i budynków publicznych oraz na wypłatę zasiłków dla powodzian.

Powódź, która przeszła przez Polskę w maju i czerwcu br., dotknęła 14 z 16 województw. Według danych na 18 czerwca br., które napłynęły do MSWiA z województw, wskutek żywiołu ucierpiało 42,4 tys. osób. Poszkodowane przez powódź zostały 743 gminy. Na ich terenie obowiązują uproszczone procedury budowlane – zamiast wniosku o wydanie pozwolenia na budowę powodzianie składają jedynie zgłoszenie do urzędu gminy.

Minister spraw wewnętrznych i administracji uruchomił środki z rezerwy celowej budżetu państwa na likwidację skutków powodzi.

■ **222,71 mln zł** na zasiłki dla powodzian (do 6 tys. zł),

■ **98,39 mln zł** dla samorządów i regionalnych zarządów gospodarki wodnej na działania przeciwpowodziowe,

■ **119,06 mln zł** na naprawę wałów i innych urządzeń melioracji wodnej,

■ **20,5 mln zł** na odbudowę zniszczeń spowodowanych przez osuwiska i badania geologiczne osuwisk,

■ **75,51 mln zł** na remont i odbudowę budynków mieszkalnych (pomoc do 20 tys. lub do 100 tys. zł) dla województw dolnośląskiego, małopolskiego i podkarpackiego,

■ **477,3 mln zł** na odbudowę lub remont zniszczonej infrastruktury komunalnej (m.in. dróg, mostów, kładek, przepustów, szkół, przed-

szkoli i innych budynków użyteczności publicznej) m.in. dla województw: podkarpackiego, świętokrzyskiego, śląskiego, małopolskiego,

■ **17,07 mln zł** na walkę z plagą komarów na zalanych terenach w województwie małopolskim.

47 samorządów z województwa podkarpackiego poszkodowanych przez powódź otrzymało 103 mln zł na remont lub odbudowę zniszczonej infrastruktury komunalnej. Było to 27 gmin, 15 powiatów, 4 miasta i samorząd województwa. Największe dofinansowanie – w wysokości 8 mln zł – zostało przyznane gminie Gorzyce oraz miastu Tarnobrzeg. Z kolei Jasło otrzymało 6 mln zł, a Mielec 1 mln 300 tys.

W województwie świętokrzyskim 11 samorządów otrzymało promesy dotyczące dofinansowania przez MSWiA zadań związanych z remontem lub odbudową infrastruktury zniszczonej przez majową i czerwcową powódź. Najwięcej środków otrzymały Sandomierz – 4 mln zł oraz Połaniec – 3 mln zł. Łącznie świętokrzyskie jednostki samorządu terytorialnego zostały wzmacnione kwotą 20 mln 500 tys. zł.

Bielsko-Biała to z kolei miasto, które otrzymało największe wsparcie finansowe w województwie śląskim. Tutaj również pieniądze zostały przyznane na remont i odbudowę obiektów komunalnej infrastruktury technicznej zniszczonych przez wielką wodę w maju i czerw-

Ciężkie chwile przeżywali mieszkańcy położonego na zachodniej granicy Polski Kostrzyna nad Odrą.

Fot. E. Parchimowicz

cu. Również dwa pozostałe miasta członkowskie Związku Miast Polskich dotknięte przez powódź – Czechowice-Dziedzice oraz Żywiec dostały wsparcie z budżetu państwa: odpowiednio po 1 mln 600 tys. i 1 mln 800 tys. zł. W podobnej sytuacji znalazło się też Opole, wsparte kwotą 1 mln 500 tys. zł. Łącznie pieniądze na odbudowę trafiły do 47 jednostek samorządowych na Śląsku oraz 5 w województwie opolskim.

Samorzady z województwa mazowieckiego poszkodowane przez tegoroczną powódź otrzymały 27,77 mln zł. Dzięki tym pieniądzom możliwa będzie odbudowa m.in. zniszczonych dróg, mostów i budynków użyteczności publicznej. Pieniądze otrzymało 8 mazowieckich samorządów (w tym samorząd województwa). Największe dofinansowanie zostało przyznane gminie i miastu Gąbin (7,8 mln zł) oraz powiatowi płockiemu (5,6 mln zł).

Ponadto, MSWiA przekazało 20 mln zł na odbudowę zniszczeń spowodowanych przez osuwiska. Po 10 mln zł przyznano dla gminy Lanckorona oraz miejscowości Kłodne w gminie Limanowa (woj. małopolskie). Dodatkowo Małopolska otrzymała 500 tys. zł na badania geologiczne osuwisk.

Rząd przygotował specjalny program odbudowy infrastruktury lokalnej. Ma on dotyczyć 14 gmin najbardziej poszkodowanych podczas minionej powodzi. Spośród miast członkowskich ZMP na liście tej znalazły się: Jasło, Tarnobrzeg, Czechowice-Dziedzice oraz Sandomierz.

Program przewiduje łączną pomoc w wysokości 600 mln zł. Kwotę tę stanowią będzie ok. 50 mln euro pochodzące z funduszy unijnych z dodatkowej puli środków przyznanych Polsce, 200 mln zł ze środków budżetowych MSWiA oraz 200 mln zł z puli NFOŚiGW. Przedsięwzięcie to ma być realizowane przez dwa lata. Najpierw odbudowywane będą placówki oświatowe i zdrowotne oraz stacje uzdatniania wody, następnie drogi i mosty. Planuje się, żeby samorzady nie dokładały do tych inwestycji z własnych środków.

(EPE)

Mimo że największe straty i zniszczenia podczas tegorocznej powodzi poczyniła Wisła, także samorzady miast leżących nad Odrą i Wartą stoczyły walkę z żywiołem. Wzdłuż Odry i Warty zabezpieczano wały przeciwpowodziowe na najbardziej zagrożonych odcinkach.

Fot. E. Parchimowicz

Honorowa Plakietka Rady Europy

Konin stawia na młodzież

Konin, jako jedyne miasto w Polsce w 2010 roku, zostało wyróżnione Honorową Plakietką Rady Europy. Zaangażowanie miasta na rzecz jedności europejskiej zostało już wcześniej nagrodzone Dyplomem Europejskim w roku 2000 oraz Flagą Honorową w roku 2002.

Honorowa Plakietka jest jednym z najwyższych wyróżnień, którym poszczycić się mogą tylko nieliczne miasta w Polsce. Plakietkę przyznaje Rada Europy tym miastom i gminom, którym nieobce są działania proeuropejskie, a szczególnie współpraca między miastami partnerskimi oraz realizacja wspólnych projektów.

Historia kontaktów międzynarodowych Konina jest długa. Pierwsze umowy partnerskie podpisywano ponad 20 lat temu, nieoficjalnie zaś współpraca sięga ponad 30 lat.

Dziś Konin ma podpisane 13 umów partnerskich z miastami europejskimi. Są to: Henin-Beaumont we Francji, Herne w Niemczech, Czerniowce na Ukrainie, Briańsk w Rosji, Wakefield w Anglii, Karłowo w Bułgarii, Sundsvall w Szwecji, Akmene i Joniskis na Li-

Niewątpliwie najwięcej zrobiono w dziedzinie wymiany grup młodzieżowych. Już prawie każda ze szkół średnich – ale nie tylko – działających w mieście, ma kontakty z młodzieżą przynajmniej z jednego z miast partnerskich. Prowadzona jest wymiana grup młodzieżowych, samorząd Konina organizuje Międzynarodowe Obozy Młodzieżowe „Eurocamp”. Są to spotkania skupiające zawsze ok. 200 uczniów w wieku 12–16 lat, mające na celu integrację młodzieży z miast partnerskich.

Współpraca kulturalna z miastami partnerskimi wspierana jest przez Koniński Dom Kultury, który utrzymuje kontakty z innymi organizacjami i instytucjami o podobnym charakterze. Kontakty te opierają się przede wszystkim na wymianie zespołów tanecznych, dzieci śpiewających, grup artystycznych itp.

Za przykład może posłużyć udział w Międzynarodowym Dziecięcym Festiwalu Piosenki i Tańca zespołów z miast partnerskich.

Także współpraca sportowa jest bardzo rozwinięta. Odbywa się ona zarówno poprzez lokalne kluby sportowe, jak i placówki oświatowe.

Dużą wagę przywiązuje również koniński samorząd do kontaktów z Polonią zamieszkałą w miastach partnerskich i ich okolicach. Utrzymywana jest stała współpraca z Domem Polskim w Czerniowcach i Briańsku czy Domem Polonii w Henin-Beaumont.

Duży nacisk kładziony jest także na współpracę w dziedzinie gospodarczej. Konin był już dwa razy organizatorem „Forum Gospodarczego Miast Partnerskich”. Podczas spotkania zaproszeni goście oraz przedstawiciele biznesu miast partnerskich Konina prezentu-

ją korzyści wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej.

Na szczególną uwagę zasługują również imprezy o charakterze międzynarodowym: „Kaziuki”, Festiwal Kultur Miast Partnerskich, Wędrowna Galeria Miast Partnerskich, a także nawiązane kontakty młodzieżowe, w tym wspomniany już obóz „Eurocamp” i studencki archeologiczny, plenery malarskie, projekt „Trójmiasto – trójstronny projekt wymiany młodzieży: Konin, Herne i Briańsk”, międzynarodowa olimpiada matematyczna, praktyki uczniowskie i studenckie, koncerty i wystawy gości u nas i naszych artystów u partnerów za granicą.

W tym roku swoją Nagrodę Rada Europy przyznała ukraińskiemu miastu Charków. Honorowe Flagi trafiły do czterech polskich miast: Dąbrowy Górniczej, Lublińca, Rudnika i Tarnowa, a Dyplomy Europejskie także do czterech: Barlinka, Giżycka, Gołdapi oraz Wałcza.

W Koninie zainaugurowano ponadto spotkania konińskich parlamentarzystów z ich odpowiednikami z miast partnerskich.

W niedalekiej przyszłości znacznie poszerzy się zasięg informowania mieszkańców Konina i partnerskiego Briańska o tym, co dzieje się w obydwu miastach. Wkrótce bowiem pojawi się na antenach telewizji lokalnych obu miast nowy program „Co słychać u nas, a co słychać u Was” – owoc porozumienia między redakcjami TV KONIN i REN TV BRIAŃSK.

Od kilku lat młodzież z Herne i Konina uczestniczy w warsztatach tanecznych, które odbywają się w tych miastach. To wspólny projekt gospodarzy tych dwóch miast wsparty dofinansowaniem z Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży. Rokrocznie przez ponad tydzień w Niemczech i Polsce młodzi ludzie zafascynowani tańcem doskonalą swój warsztat, integrują się, szlifują język i nawiązują nowe znajomości.

Przed Koninem jeszcze największe wyzwanie – sięgnięcie po najwyższe i ostatnie zarem trofeum przyznawane przez Radę Europy – Nagrodę Rady Europy.

Wydział Promocji i Współpracy z Zagranicą, UM w Koninie

Międzynarodowy Dziecięcym Festiwal Piosenki i Tańca „Konin 2010”.
Fot. Archiwum UM

twie, Ungheni w Mołdowie, Dobele na Łotwie, Santa Susana w Hiszpanii i Reczyna na Białorusi.

Współpraca między Koninem a miastami bliźniaczymi odbywa się głównie na płaszczyźnie szeroko pojętych kontaktów społecznych i kulturalnych, a także gospodarczych. Celem nadrzędnym jest zbliżenie społeczności, nawiązanie bezpośrednich kontaktów pomiędzy mieszkańcami. Sprzyjają one poznawaniu kultury, obyczajów i tradycji, a także problemów dnia codziennego.

Konferencja PR w Kraśniku

Przepisy na wybory

„WWW – wizerunek, wybory, wygrana” – to hasło tegorocznej VII Ogólnopolskiej Konferencji „Public relations w samorządzie”, która odbyła się w dniach 9–11 czerwca br. w Kraśniku.

W wystąpieniach i warsztatach dominowała tematyka związana z wyborami. – *Każdy jest po części kucharzem, który przyjechał tu po to, aby ktoś dał mu przepis na dobrą potrawę w postaci zwycięskich wyborów. Na każdy przepis trzeba spojrzeć jednak przez pryzmat lokalności i swoich doświadczeń* – podkreślał **Piotr Czubiński**, burmistrz Kraśnika.

O strategii kampanii wyborczej w wyborach samorządowych, czyli jak wygrać miasto, mówił **dr Sebastian Chachołek** z PRC Communications, który przypomniał, że wybory to gra liczbowa – nie wygrywa najlepszy, ale ten, kto zbierze największą liczbę punktów. Przedstawił zasady finansowania kampanii i dopusz-

Żeby blog był skuteczny, musi spełniać jednak pewne wymagania – przekonywał **Wiesław Gałązka** z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. Należy zachować czujność dotyczącą spraw aktualnych i ważnych dla wyborców, pisać w sposób interesujący i językowo poprawny, powstrzymać się przed konfabulacją, wykazać się konsekwencją (regularność i punktualność), reagować szybko na sygnały wyborców, nagłośnić fakt pisania bloga oraz znać przepisy prawa cywilnego w zakresie ochrony dóbr osobistych. Do niewątpliwych zalet blogu samorządowego można zaliczyć: bezpieczny kontakt z wyborcami, dostęp do informacji trudnych do uzyskania w inny sposób, a także możliwość sondowania nastrojów, publikowania z pomi-

że na FB użytkownicy mają do wyboru ponad 160 milionów stron, grup, zaproszeń. „Dlaczego mieliby wybrać Twoją?”. Zawartość nowoczesnych nośników niesie nowe możliwości, ale i niebezpieczeństwa.

Organizowanie i prowadzenie skutecznej kampanii wyborczej omówił z kolei **Sebastian Drobczyński** z Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych. Wśród siedmiu grzechów głównych kandydatów w wyborach wymienił: brak pomysłu na kampanię i sposób jej przygotowania, zbytnią wiarę w działania własnego sztabu, brak działań związanych z kształtowaniem własnego wizerunku, marne materiały wyborcze, niechętną współpracę z mediami, unikanie spotkań z wyborcami i... brak wiary w zwycięstwo. O sukcesie wyborczym zwykle decyduje wiele czynników, a diabeł – jak zwykle – tkwi w szczegółach. Aby uniknąć porażki, trzeba być przede wszystkim znanym, wybrać właściwych partnerów, przygotować plan kampanii (zawierający ocenę środowiska politycznego, strategię, taktykę, kalendarium, strukturę zarządzania kampanią, budżet), zadbać o silny sztab wyborczy i skład komitetu (kandydatów na radnych).

Na pytanie, jak kreować wizerunek eksperta, próbował odpowiedzieć **dr Marek Skała** z Megalit Instytut Szkoleń. Do tego potrzebna jest wiarygodność, zaufanie i wiedza zawodowa. Powołując się na specjalistów od PR, zaprezentował trzy wnioski, jak robić PR w stanie pokryzysowym. Jeden z nich to rzetelność treści i uczciwy przekaz. Firmy, które chcą skutecznie komunikować, muszą wrócić do swoich korzeni i mówić otwartym i uczciwym językiem. Drugi wniosek to prostsza forma, a trzeci – ciągłość komunikacji. – *Gdyby prawdziwy PR był stosowany, więcej sensownych projektów ustaw mogło zostać przyjętych* – o profesjonalizm w branży zaapelował M. Skała.

– *PR to jest to, co mówią o nas inni, to jest nasz wizerunek, oparty na kontaktach międzyludzkich i relacjach, a propagandą jest to, co sami mówimy o sobie* – mówił **dr Wojciech Jabłoński** z Uniwersytetu Warszawskiego. W dobrze prowadzonej kampanii potrzebne są badania opinii – warto wiedzieć, czego ludzie chcą i za czym tęsknią. W polityce wizerunkowej ważna jest zdolność do adaptacji, modyfikacji programu i ewaluacja działań (przed i po).

Podobnie jak w latach ubiegłych w konferencji uczestniczyli także zagraniczni goście – z Ukrainy, Węgier i Chorwacji. Organizatorami konferencji byli: Związek Miast Polskich, Urząd Miasta Kraśnik, Centrum Współpracy Polsko-Ukraińskiej oraz Centrum Kultury i Promocji w Kraśniku.

JOANNA PRONIEWICZ

Ponad 150 osób odpowiedzialnych za PR w swoich urzędach, rzeczników prasowych, jak i znanych praktyków i szkoleniowców z branży przez trzy dni rozmawiało o roli i miejscu PR-u w samorządzie. Fot. Arch. UM w Kraśniku

czalne źródła. Hasła w kampanii nie są aż tak istotne i powinny zawierać konkrety, a nie slogany. Często, co brzmi wprost paradoksalnie, najlepszym sloganem jest jego brak. S. Chachołek radził, jak wykorzystać Internet do kampanii samorządowej. Strona kandydata powinna mieć w adresie nazwisko.pl lub imię-nazwisko.pl, być „lekka”, „szybka” i – co najważniejsze – stale aktualizowana. Dobrze, gdy zawiera 6–7 zakładek, w tym aktualności, program, informację „o mnie”, galerię, rekomendacje, biuro prasowe i kontakt. Zachęcał do prowadzenia blogów (pod warunkiem że się je samemu pisze) i uczestnictwa w portalach społecznościowych (nasza klasa, facebook).

nięciem nie zawsze dostępnych i przychylnych dziennikarzy oraz natychmiastowego zajmowania stanowiska w różnych sprawach (popierania, atakowania, obrony, kontratakowania).

– *Samorządy przez te 20 lat sprofesjonalizowały się bardziej niż media zwłaszcza w sferze lokalnej* – stwierdził **Karol Poznański** z MSD Polska. Według niego WWW to „wyborcy was widzą”, dlatego potrzebny jest powszechny dostęp do informacji, dwustronna, ciągła i zintegrowana komunikacja oraz natychmiastowa reakcja. Zwracał uwagę na „klęskę urodzaju” różnych nowych narzędzi internetowych (fora, blogi, kanały video, facebook, twister, blip itp.). Trzeba pamiętać,

Wyjazdy do Norwegii (2)

Pomysły na oświatę

Podczas wyjazdów do Norwegii w październiku 2009 r. dla laureatów konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2009 – usługi społeczne” przedstawiciele Jarocina, Elbląga, Lesznowoli, Morawicy, powiatu pilskiego poznali ciekawe rozwiązania w dziedzinie oświaty, które można zastosować w naszym kraju.

W powiecie Akershus, leżącym w południowo-wschodniej części Norwegii (tereny wokół Oslo, graniczące od wschodu ze Szwecją), wdrożono program rozwoju kadr kierowniczych w szkołach, który u siebie chcą zaadaptować przedstawiciele **Jarocina**.

Szkolenia dla kadry kierowniczej

Norwegia ma bardzo słabe wyniki nauczania wśród krajów OECD (23. miejsce w przedmiotach matematycznych i w umiejętności czytania ze zrozumieniem). Część gmin powiatu Akershus miała przeważnie wyniki niższe od średniej norweskiej, stąd decyzja władz powiatowych o wprowadzeniu szeregu działań i programów mających podnieść ogólny poziom edukacji, m.in. poprzez dobre przygotowanie kadry kierowniczej do prowadzenia szkoły. Program polega na wdrożeniu jednolitego systemu szkolenia kadry kierowniczej, który poprzedziła diagnoza, konsultacje z dyrektorami placówek, przygotowanie strategii rozwoju kadr kierowniczych i szczegółowej tematyki szkoleń, np. dotyczących negocjacji, zarządzania, finansów, pedagogiki. Następnym krokiem było zamówienie, wybór uczelni i firmy realizującej określone szkolenia przez władze powiatowe, które dzięki temu mają wpływ na to, czego uczą się dyrektorzy. W rezultacie wdrożenia wszystkich programów naprawczych (od 2004 r.) wyniki nauczania w tym powiecie systematycznie, choć powoli, poprawiają się.

Chociaż w Jarocinie wyniki nauczania należą do najwyższych w Wielkopolsce, nadal występują duże różnice pomiędzy placówkami. Wprowadzenie norweskiego rozwiązania umożliwi wyrównanie poziomu szkół i podnie-

sienie ogólnej średniej wyników nauczania. Pozwoli też na uświadomienie części kadry kierowniczej własnej niekompetencji i wymusi na dyrektorach potrzebę samokształcenia i doskonalenia, co w efekcie może poprawić jakość nauczania przy optymalizacji kosztów.

Zespoły samokształcenia dla dyrektorów

Innym ciekawym pomysłem jest powołanie zespołu samokształceniowego składającego się z dyrektorów szkół. Wdrożeniem tego rozwiązania jest zainteresowana gmina **Morawica** i **powiat pilski**. W powiecie Akershus utworzono sieć składającą się z dyrektorów szkół średnich. Dyrektor wydziału oświaty spotyka się z każdym dyrektorem indywidualnie oraz trzy razy do roku ze wszystkimi. Podczas tych spotkań analizowane są osiągnięcia każdej szkoły – wyniki nauczania, kwestie rozwoju szkoły czy propozycje dalszych działań. Co dwa lata odbywa się spotkanie przedstawiciela organu prowadzącego z dyrektorem i nauczycielami danej szkoły, na którym analizuje się podjęte działania, wyciąga wnioski, omawia plany związane z działaniami na rzecz poprawy jakości pracy. W Drammen utworzony został zespół składający się z tzw. liderów. Nauczyciele i dyrektorzy szkół organizują cykliczne spotkania, które mają na celu wzajemne dzielenie się wiedzą, wymianę doświadczeń i wspólne rozwiązywanie problemów.

W Gminie Morawica do tej pory odbywały się wprawdzie narady z dyrektorami szkół organizowane przez wójta, ale miały charakter formalny i były ograniczone czasowo. Powołanie na początku stycznia br. zespołu samokształcenia daje szansę na regularną, bardziej partnerską i tym samym skuteczniejszą wymianę

doświadczeń czy wiedzy na polu zawodowym, swoistą „burzę mózgów”. Podczas spotkań zespołów dyrektorzy mogą dzielić się sprawdzonymi rozwiązaniami, sukcesami, wspólnie analizują nowe akty prawne i rozwiązują problemy. Wdrożenie tego rozwiązania nie wymagało specjalnych nakładów finansowych. W powiecie pilskim postawiono, że zespół samokształceniowy w pierwszym roku funkcjonowania będzie się składał z dyrektorów szkół publicznych, w następnym zostanie poszerzony o przedstawicieli pozostałych placówek, ale na wyraźne ich zapotrzebowanie. Stworzenie takiej stałej platformy do współpracy, systemowe podejście do niej porządkuje działania we wszystkich szkołach i poprawia jakość zarządzania. Wypracowane materiały oraz ciekawe rozwiązania są publikowane na portalu oświatowym.

Promocja kształcenia młodzieży

Powiat elbląski chce natomiast wykorzystać doświadczenia powiatu Akershus dotyczące przygotowania młodzieży do wyboru zawodu i dalszego kształcenia. W powiecie tym powstała sieć instytucji zainteresowanych upowszechnieniem wykształcenia średniego i wyższego wśród młodzieży w wieku 16–19 lat. Wprowadzono profesjonalne doradztwo zawodowe, utworzono poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Centrum Kariery Zawodowej, nawiązano współpracę z gminami, wypracowano wspólny model doradztwa zawodowego, wprowadzono przedmiot w szkołach „wybór zawodu”, organizowane są wycieczki zawodoznawcze. W powiecie elbląskim planuje się nie tylko nawiązanie współpracy z okolicznymi gminami dotyczącej przygotowania młodzieży do wyboru zawodu czy zbudowania systemu doradztwa, ale także nawiązanie współpracy z jednym z powiatów norweskich w zakresie innowacji pedagogicznej „Experimentarium Elbląskie”.

Przedstawicielom **Lesznowoli** spodobał się z kolei program „Idę do szkoły razem z moim dzieckiem”. To zwyczajowe rozwiązanie polega na tym, że rodzice dzieci zaczynających naukę w klasach pierwszych spędzają z nimi w szkole dwa dni. Podczas tych zajęć mogą oni zobaczyć swoje dziecko w grupie rówieśniczej i podczas zajęć edukacyjnych, poznać oczekiwania szkoły i uczyć się współpracy z nią.

JOANNA PRONIEWICZ

Związek Miast Polskich we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich, Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych od połowy 2007 roku realizuje 4-letni program doradczo-szkoleniowy „**Budowanie potencjału instytucjonalnego jednostek samorządu do lepszego dostarczenia usług publicznych**”, który jest współfinansowany przez rząd Norwegii ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Projekt obejmuje rozbudowę Systemu Analiz Samorządowych, uruchomienie Grup Wymiany Doświadczeń, organizowanie konkursów, prowadzenie szkoleń oraz wyjazdy studyjne i staże w samorządach norweskich.

1200-lecie legendarnego założenia Cieszyna

Cieszyn bez końca

Cieszyn to tętniące życiem, przygraniczne miasto liczące 35 tysięcy mieszkańców. Leżące na ruchliwym szlaku migracyjnym i handlowym jest miejscem, gdzie spotykają się różne narodowości, kultury i wyznania.

chach), zwany „Starym Cieszynem”. W XI wieku zbudowano tu kaplicę w stylu romańskim, która przetrwała do dziś i jest jednym z najważniejszych zabytków na Śląsku i w Polsce.

Obecnie Cieszyn, pomimo niewielkich rozmiarów, jest ważnym ośrodkiem kulturalnym,

W tym roku hucznie świętuje wyjątkowy i zupełnie nietypowy jubileusz. Jest to 1200. rocznica legendarnego założenia miasta przez trzech braci: Bolka, Leszka i Cieszka, synów księcia Leszka III. Bracia ciesząc się ze swego szczęśliwego spotkania po latach rozłąki, a było to w 810 r., założyli miasto, nadając mu nazwę Cieszyn. W miejscu legendarnego spotkania nad źródłem znajduje się dziś studnia nazywana Studnią Trzech Braci.

W rzeczywistości załóżnikiem dzisiejszego miasta jest Góra Zamkowa, gdzie najstarsze

ślady osadnictwa sięgają VI-V w. p.n.e. oraz słowiański gród we wsi Podbora (dziś w Cze-

Cieszyńska łapówka

Najsłynniejsza broń myśliwska, zwana cieszyńką, produkowana w Cieszynie od drugiej połowy XVI w., służyła do polowania na ptactwo. Bogata inkrustacja, rytowane zdobienie lufy oraz nowatorski mechanizm strzelający spowodowały, że broń ta wkrótce stała się niezwykle cenna. Do dzisiaj zachowało się ok. 300 egzemplarzy stanowiących ozdobę wszystkich liczących się w świecie muzeów broni i kolekcji prywatnych. Można je nazwać najstarszą łapówką w historii Cieszyna – jej okazy, wręczane przez władze dowódców wojsk zajmujących kolejno miasto w czasie wojny trzydziestoletniej, miały zapewnić bezpieczeństwo przed grabieżą i zniszczeniem.

Wykorzystujemy naszą szansę

Sklejanie miasta na nowo

Rozmowa z Bogdanem Fickiem, burmistrzem Cieszyna

■ **Cały rok trwa wielkie święto niezwyklego jubileuszu Cieszyna. Skąd wziął się pomysł świętowania legendarnego założenia miasta?**

– Na pomysł wpadł 200 lat temu ówczesny burmistrz Cieszyna, Alojzy Kaufmann. Pierwsze obchody 1000-lecia wówczas odbyły się w roku 1810. Potem były obchody 1050-lecia, następnie 1100-lecia aż do dziś. Tak więc z naszymi obchodami wpisujemy się w wiekową tradycję.

■ **Jakie są najważniejsze wydarzenia tego wyjątkowego roku?**

– Rzeczywiście, co roku organizujemy wiele imprez, ale tym razem jest ich jeszcze więcej. Świętować zaczęliśmy od 1 stycznia, rozpoczęliśmy koncertem w teatrze, potem odbyły się już dziesiątki imprez, m.in. Święto Trzech Braci, czyli wspólne święto Czeskiego Cieszyna i Cieszyna, w trakcie którego odbywa się szereg imprez kulturalnych, korowody, kiermasze, koncerty (i muzyki poważnej, i dla młodzieży). Mieliśmy już też Festiwal Kulinaryny, na który przyjechali mistrzowie rondla i patelni z Francji, Nie-

miec – międzynarodowe towarzystwo. Obchodziliśmy też 140-lecie istnienia Ochotniczej Straży Pożarnej w Cieszynie, latem czeka nas Festiwal Wyższych Szkół Artystycznych z Europy pod nazwą „Kregi Sztuki”, festiwal filmowy „Wakacyjne Kadry”, Tour de Pologne, który będzie miał metę w Cieszynie. Kulminacją obchodów będzie 27 sierpnia, kiedy to nastąpi wykonanie „Fanfar na 1200-lecie Cieszyna” skomponowanych przez prof. Krzysztofa Pendereckiego, który sam będzie dyrygował orkiestrą wykonującą „Fanfary”, oraz jego VIII Symfonię. Również w sierpniu będziemy mieli europejski zjazd miłośników fantastyki naukowej, podczas którego odwiedzi nas Andrzej Sapkowski jako gość honorowy. Wszystkie imprezy trudno doprawdy wyliczyć. Zapraszam na naszą stronę: www.cieszyn.pl, gdzie jest link do obchodów 1200-lecia i na bieżąco można sprawdzić, co się u nas dzieje.

■ **Cieszyn ma za sobą długą, niełatwą historię, gdy jeden organizm miejski został sztucz-**

nie podzielony na dwa i to rozdzielone granicą. Czy udaje się przezwyciężyć podziały?

– Cieszyn został sztucznie podzielony na dwa organizmy w 1920 roku, potem w czasie II wojny światowej Niemcy scalili go w jedno miasto, a po wojnie znowu decyzją Stalina zostało ono podzielone. Od 1990 roku rozpoczął się proces integrowania obu części Cieszyna. Miasto, które przez tysiąc lat historii było jednym organizmem, przez ostatnich 90 lat było sztucznie podzielone. I tak jak 90 lat temu politycy popsuli miasto, to niestety uważam, że potrzeba będzie kolejnych 90, żeby skleić na nowo te porwane elementy. Rozpoczęliśmy od działań w dziedzinie kultury. Zaczęliśmy organizować wspólne festiwale: filmowe, teatralne, muzyczne. Potem położyliśmy nacisk na współpracę szkół, żeby wciągnąć w nią najmłodszych mieszkańców – uczniów, a nawet

administracyjnym i oświatowym. Jest stolicą powiatu cieszyńskiego i siedzibą Euroregionu Śląsk Cieszyński. Znajduje się tu filia Uniwersytetu Śląskiego, co roku odbywają się festiwale, takie jak: Międzynarodowy Festiwal Teatralny „BEZ GRANIC”, Przegląd Filmowy „Kino Na Granicy” („Kino na Hranici”) – prezentujący filmy czeskie, polskie, słowackie i węgierskie czy Festiwal Muzyki Wokalnej „Viva il canto”. W latach 2002–2005 odbywał się w Cieszynie jeden z największych w Polsce festiwali filmowych „Era Nowe Horyzonty”, który wypromował miasto. Od 2006 roku w wakacje odbywa się Festiwal Filmowy „Wakacyjne Kadry”. Ponadto funkcjonuje tu wiele instytucji i organizacji kulturalnych, w tym teatr oraz nowatorski Śląski Zamek Sztuki i Przedsiębiorczości.

Cieszyn w limerykach

Z okazji jubileuszu rozpisano konkurs na limeryki cieszyńskie, które opisują zabytki, charakterystyczne potrawy, a także znane postaci: *W Cieszynie dumą miasta jest wieża zamkowa Piasta.*

przedszkolaków. Wymieniają się, przychodzą do siebie nawzajem, nawiązują przyjaźnie. Proszę sobie wyobrazić, że w Cieszynie można wybrać jako dodatkowy język czeski, w Czeskim Cieszynie jest z kolei polska szkoła. Dzieci najlepiej chłoną język i kulturę sąsiadów; naturalnie, bez żadnych uprzedzeń.

Oprócz tego mamy też współpracę na polu sportowym. Dwa razy do roku organizujemy turniej szachowy, w naszym uczestniczą goście z Czech, a my uczestniczymy w turnieju czeskiego starosty. Ja sam jestem szachistą, więc gram w obu tych turniejach. Mamy też tzw. Fortuna Bieg, którego 10-kilometrowa trasa biegnie w Cieszynie i Czeskim Cieszynie pomiędzy dwoma mostami, niegdyś dzielącymi nasze miasta – dziś łączącymi je. Jest mnóstwo takich imprez, zanudziłbym pania, gdybym opowiadał o wszystkich.

■ A jak wygląda współpraca samorządów?

– Współdziałamy na różnych polach. Ważną sprawą jest, że dwa razy w roku rady miejskie Cieszyna i Czeskiego Cieszyna spotykają się na wspólnych sesjach – raz w Polsce, raz w Czechach. I uzgadniamy strategiczne rozwiązania dotyczące np. komunikacji, planów zagospodarowania przestrzennego, ubiegamy się wspólnie o środki finansowe z Unii Europejskiej. Zrealizowaliśmy właśnie projekt „Cieszyn, Czeski Cieszyn – ogród dwóch brzegów”, czyli rewitalizację nadbrzeża Olzy. Kończymy projekt „Rewitalizacja Parku”, w ramach którego rewitalizujemy przestrzeń parkową po obu stronach granicy: u nas Górę Zamkową, po czeskiej stronie – Masarykowe Sady. Następny

Ratusz i rynek w Cieszynie.

Fot. Archiwum UM

etap to „Sport Park – Park Sportowy”, w którym powstają boiska u nas i u Czechów, finansowane w 85% środkami unijnymi. Każdego roku razem zyskujemy miliony euro. A oprócz tego są małe inicjatywy, np. współpracują ze sobą biblioteki miejskie czy wędkarze, filateliści, pszczelarze. Gdzie tylko możemy, próbujemy sklejać to miasto w jeden organizm.

■ Na czym Pana zdaniem polega fenomen Cieszyna – jednego z najlepiej wypromowanych, stosunkowo niewielkich miast?

– Cieszyn jest miastem leżącym na skrzyżowaniu pradawnych szlaków handlowych, od najstarszego szlaku bursztynowego z czasów rzymskich, przez szlak solny – z żup solnych w Bochni i Wieliczce na południe Europy, szlak winny, którym wina z południa z kolei transportowano na dwory królewskie w Krakowie, a potem i na północ Europy, szlak miedziany, który wiódł ze Słowacji przez Cieszyn i Wrocław na zachód Europy, aż po szlak słynnych bielskich sukien eksportowanych na zachód. W związku z tym, że Cieszyn leżał na tych szlakach do dziś jest miastem wielokulturowym, bo mieszkają tu Polacy, Czesi, Austriacy, Żydzi, Niemcy, Węgrzy, a nawet Francuzi; i wielojęzycznym, bo gwara cieszyńska jest zlepkiem różnych języków. Jest też wieloreligijny, co warto podkreślić. Mamy największe w Polsce skupisko ewangelików, ale oprócz nich oraz Kościoła rzymskokatolickiego jest 10 innych wyznań! Jesteśmy naprawdę dumni z tego, że razem w zgodzie żyjemy i cieszymy się wzajemną tolerancją. Cieszyn jest miastem ekumenicznym – dwa razy do ro-

*Lech Burmistrz tym się gryzie,
że nie jest krzywa jak w Pizie
a... jest aż czterokanciasta.*

Zbigniew Hinczyca

„Delicje”

*Leżał Cieszyn na kultur styku,
powstawały więc w jego wyniku
rzeczy ciekawe, zobaczcie sami,
bigos ze śledziem i knedlikami.
Przepyszne, choć nie dla
gastryków.*

Artur Kozłowski

W roku jubileuszowym na terenie Cieszyna można płacić lokalnymi dukatami o trzech nazwach, tzw. bolkami, leszkami lub cieszkami. Każdy mieszkaniec i turysta zwiedzający miasto ma możliwość nabycia dukatów w punktach wymiany. Do końca roku można będzie za nie kupować towary. Potem monety nabiorą wartości kolekcjonerskiej.

ku modlimy się na nabożeństwach ekumenicznych, żeby nikt nam tego nie zepsuł, żebyśmy dalej żyli w zgodzie.

Mieszkańcy Cieszyna już dawno się czują mieszkańcami Europy, bo nadal mieszkamy na szlaku, tutaj rocznie przekracza granicę ponad 5 mln samochodów. To rodzi otwartość na świat. I zaangażowanie – pewnie nie jestem obiektywny, ale mamy chyba rekord świata, bo w małym, trzydziestokilkutysięcznym Cieszynie działa ponad 160 organizacji pozarządowych, w tym np. Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Indyjskiej, Polsko-Austriackiej, Towarzystwo Muzyczne, i Filatelistyczne. A niektóre z nich są ponadstuletnie, np. Macierz Ziemi Cieszyńskiej, stowarzyszenie, które krzewi polskość od ponad 125 lat.

■ Co jest największym wyzwaniem inwestycyjnym na najbliższe lata?

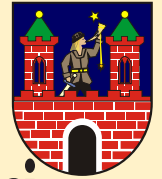
– Największy projekt, który już zaczęliśmy realizować, to projekt kanalizacji. Dostaliśmy na niego 89 mln zł, co przy stumilionowym budżecie Cieszyna jest kwotą prawie jeszcze raz tak dużą. Taka szansa trafia się pewnie raz na 200 lat i myśmy potrafili ją wykorzystać. Kanalizacja w Cieszynie pamięta czasy Franciszka Józefa, czyli trzeba ją gruntownie wyremontować, a oprócz tego powstają nowe dzielnice, które musimy podłączać do kanalizacji. Wcześniej już wybudowaliśmy własnym staraniem oczyszczalnię ścieków.

■ Dziękując za rozmowę, życząc więc realizacji wszystkich zamierzeń.

**Materiał o Cieszynie przygotowała
HANNA HENDRYSIK**

VIII KONGRES MIAST POLSKICH

Miasta – spuścizna dziejów i wyzwania przyszłości

Kalisz, 16–17 września 2010

Miejsce obrad: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, ul. Nowy Świat 28-30

16 września 2010 (czwartek)

- 15:00–15:10 – otwarcie obrad Kongresu
15:10–15:40 – 1850 lat Kalisza
15:40–18:10 – Ochrona dziedzictwa miejskiego
- obszary zdegradowane w miastach – diagnoza (Instytut Rozwoju Miast Kraków)
 - śródmieścia – zakres wyzwań stojących przed miastami (Związek Miast Polskich)
 - ochrona zabytków – aspekty prawne i finansowe (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego)
 - ochrona dziedzictwa miejskiego – tożsamość miasta (Towarzystwo Opieki nad Zabytkami)
 - ochrona dziedzictwa miejskiego – znaczenie dla przyszłości (Towarzystwo Opieki nad Zabytkami)
 - śródmieścia – dobre przykłady (miasta członkowskie)
 - DYSKUSJA
- 19:00 – koncert **Artyści miastu**
21:00 – kolacja

17 września 2010 (piątek)

- 9:00–11:00 – Finanse miast w świetle obserwowanych tendencji
- stan finansów miast – diagnoza (Związek Miast Polskich)
 - lokalna polityka finansowa – zakres wyzwań stojących przed miastami (Ryszard GROBELNY)
 - lokalna polityka finansowa – zalecenia eksperta (Elżbieta SUCHOCKA-ROGUSKA)
 - DYSKUSJA
- 11:00–11:30 – przerwa na kawę
11:30–13:00 – omówienie i przyjęcie stanowiska Kongresu w sprawie finansów miast
13:00 – zakończenie obrad

RAMOWY PROGRAM SAMORZĄDOWEGO KONGRESU ZDROWIA

Poznań, 20–21 września 2010 r.

Poniedziałek, 20 września 2010

- 11.00 – 11.30 OFICJALNE OTWARCIE KONGRESU
11.30 – 12.15 Finansowy kontekst efektywności systemu opieki zdrowotnej – centrum i jednostki samorządu terytorialnego
12.15 – 13.00 Zasady, cele i priorytety polityki zdrowotnej przesłanką racjonalnego zarządzania systemem opieki zdrowotnej
13.00 – 14.00 Lunch
14.00 – 15.00 Ministrowie zdrowia III Rzeczypospolitej o polityce i opiece zdrowotnej kolejnych rządów
15.00 – 16.00 Wolne wnioski, dyskusja
16.00 – 18.00 **RÓWNOLEGŁE PANELE TEMATYCZNE**
Panel I Promocja zdrowia i profilaktyka zdrowotna jako zadanie samorządu terytorialnego
Panel II Szpitale – dobrodziejstwo czy zagrożenie stabilności zadań organu założycielskiego
Debata Poziom zaspokojenia potrzeb w opiece specjalistycznej – zasoby i bariery instytucjonalne

Wtorek, 21 września 2010

- 9.30 – 11.30 **RÓWNOLEGŁE PANELE TEMATYCZNE**
Panel I Partnerzy na trudne czasy – pacjenci, organizacje pozarządowe, NFZ, sponsorzy
Panel II Rola Jednostek Samorządu Terytorialnego w finansowaniu opieki zdrowotnej – aktualne problemy i kierunki zmian
11.30 – 13.00 **OBRADY PLENARNE** podsumowanie Kongresu
MEMORANDUM

Wkładka „Samorząd Miejski” – stały dodatek do „Gazety Samorządu i Administracji”.
Wydawca – Związek Miast Polskich; ul. Robocza 46 a, 61-517 Poznań. Wkładkę redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – red. nac., Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak.
Adres redakcji: ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. (61) 63 350 54, fax (61) 63 350 60,
www.miasta-polskie.pl/sm.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl.
Druk: Pracownia Wydawniczo-Poligraficzna TED

**gazeta samorządu
i administracji**
gospodarka prawo finanse